

לדר שקום

מיסודו של המלוב"ן ראש המקובלים הגאון הצדיק רבינו מרדכי שרעבי זיע"א

כניסה:	י-ם	ת"א	חיפה	ב"ש
4:20	4:38	4:38	4:38	4:40
5:36	5:36	5:37	5:35	5:39
ר"ת:	6:15			

דבר ה'

מאמר השבועי באתר מ"ה עמ"י המקובל רבי בנימין שמואל'ל שיע"א

מעלת קדושת הפה

טורפים תפילתו בפניו

גם התפילה היוצאת מפיו של מי שאינו שומר את פיו - אינה מתקבלת, וכך באר המגיד מדובנא בדרכו הייחודית ('ספר המדות', שער התפילה פ"ו), כי הלא ברור לכל אדם שבבואו להגיש מתנה לפני המלך, או אפילו לפני אחד משריו החשובים, יהיה עליו לדאוג שמתנתו תהא מוגשת בדרך מכובדת, על גבי כלי מיוחד וכיוצא בזה. ועל אחת כמה וכמה בגשת האדם להקריב מנחת תפילתו לפני ה', בוודאי עליו להגיש דרך פה נקי וראוי. וממשיך המגיד מדובנא ואומר, כי אם חלילה לא נזהר האדם לשמור על ניקיון פיו מדברי נבלות ולשון הרע, הלא כבר דרשו חכמים (ויק"ר כד ח): "ולא יראה בך ערות דבר - ערות דיבור".

ועל דרך זו המשיל בעל ה'יטב לב' (מצורע), לבני עיר שמרדו במלך, ובעת שחזרו בהם וחפצו לשוב מחטאם ולפייס את המלך, הקדימו ושלחו לו מתנה ביד שליח חשוב, כדי שתחילה יתרצה המלך על עוונם, ואחר כך יוכלו לגשת בעצמם אליו. אלא שלרוע מזלם, לבסוף התברר שאף השליח עצמו מרד במלך, ומשכך, לא רק ששליחותו נידונה לכישלון, אלא כעס המלך עליהם אף גדל שבעתיים...

אף בתפילה כך הוא, בכדי שהיא תתקבל, עליה לצאת מפה ראוי וכשר, ואם חלילה יהיה הוא מלוכלך בדיבורים אסורים, מלבד כי ייתכן מאד שהדבר ימנע את קבלת התפילה, כדברי ה'זוהר' (פקודי דף רמט ע"ב) שישנם ממונים בשמים המנדיים את כל אלו שטינפו את פיהם בדיבורים אסורים, שבמשך ארבעים יום לא תשמע תפילתם, ואף מכריזים עליהם בכל יום: "היזהרו בפלוני שהוא נוזף על עבירה פלונית שעשה".

תיקון בתענית דיבור

לכן, בימים אלו, ישנה מעלה גדולה ביותר לעשות 'תענית דיבור' וזה עולה כמו הרבה תעניות. ויש שמוסיפים וקוראים ג' פעמים את כל התהלים. וכל שכן מי שלומד תורה כל היום ולא מדבר דברים בטלים, אשר בוודאי עולה לו הדבר למעלה עצומה, כי העיקר הוא תענית דיבור. אלא שמי שקשה לו ללמוד, יקרא תהלים בכוונה, לא כן תלמידי החכמים שכל היום עוסקים בתורה הקדושה, ילמדו כל היום בלא הפסקה בתענית דיבור, ויעלה להם למספר תעניות. יזכנו השם לתקן פינו ולשונונו. שבת שלום ומבורך.

וכן מצינו בפרשתינו, שכאשר משה רבינו אמר על בני ישראל (שמות ד, ה): "והן לא יאמינו לי ולא ישמעו בקולי", נתן לו הקב"ה את שני האותות: הראשון, כאשר המקל נהפך לנחש. והשני, כשידו נהייתה מצורעת כשלג. ויש להבין, מדוע הוזקק לאותו משונים שכאלו, וכי אין אותות מתאימים יותר לרמוז על העניין? אלא, בא לרמוז למשה רבינו כי דיבר לשון הרע על בני ישראל, בכך שאמר והן לא יאמינו לי, שזה כמעשה הנחש, ולכן נתן את האות השני שידו תהיה מצורעת, כי זה תורת המצורע - המוציא שם רע.

וכל-כך גדולה קדושת הפה, עד שאמר רשב"י (ירושלמי ברכות פ"א ה"ב): אילו הייתי עומד על הר סיני בשעה בניתנה התורה לישראל, הייתי אומר לברוא את האדם בשתי פיות - אחת לקודש, לתורה ותפילה. ואחת לדברי חול. חזרתי ואמרתי, אם מה בפה אחת מקלקל ומדבר לשון הרע, על אחת כמה וכמה בשתי פיות!

וזהו שאמר הכתוב (שמות ג, א): "וינהג את הצאן אחר המדבר". "המדבר", אותיות "מְדַבֵּר", הרומז לקדושת הדיבור. ואחר אותיות "מדבר" באות האותיות "נהג"ש" העולים בגימטריא: משית. לרמוז, כי משה רבינו הנהיג את הצאן - שהם עם ישראל - בתורה וביראת שמים ובמצוות, בכדי לזכות לביאת המשיח.

שומר מצרות נפשו

ובכלל זה, הוא שלא לענות בשעת מריבה, ולא להגדיל הריב יותר. דרש על כך רבי רחמים מאזוז זצ"ל את הכתוב (שמות א, יב): "וכאשר יענו אותנו כן ירבה וכן יפרוץ". כאשר יענו אותנו, כלומר אם עונים חזרה בעת מריבה, אזי הריב יגדל וירבה - "כן ירבה וכן יפרוץ". ומה עליך לעשות? "ויקוצו" - יש לקצוץ ולבקע את הריב!

וידוע מה שכתב בעל ה"קהילת יעקב" בספרו "ברכת פרץ" על הפסוק (שמות ה, ב): "ותעל הצפרדע", כי כידוע צפרדע אחת היתה והיו מכים אותה, וככל שהכו אותה יותר - היתה מוציאה עוד אלפי צפרדעים. ויש לשאול, א"כ מדוע המשיכו להכותה, והרי הם רואים כי לא די שאינה מתה, אלא הצפרדעים מתרבים בעקבות המכות! והתשובה היא, כי ההכאה שלהם נבעה מאותה סיבה שאנחנו עונים לבעל הריב, כי למרות שאנחנו יודעים שהמריבה רק תלך ותגדל, אנחנו משיבים מנה אחת אפיים...

וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרִימָה אֶת יַעֲקֹב אִישׁ וּבְיָתוֹ בְּאֵן (שמות א, א)

נמצאים אנו בעיצומם של ימי השובבי"ם, בהם אנו עוסקים בתיקון מידת ה'יסוד'. וידוע הוא, כי הרוצה לתקן את היסוד, עליו לשמור ולנצור את הפה מלדבר לשון הרע, שקר ליצנות. כי ברית הלשון וברית המעור תלויים זה בזה.

ועל כך ניתן לרמוז בפסוק הפותח את פרשתינו: "ואלה שמות בני ישראל". "ואלה" - ר"ת: וחומרת איסור לשון הרע. "שמות" - ר"ת: מוצא שפתיך תשמור ועשית (דברים כג, כד). שעל האדם להיזהר מאוד לשמור על פיו, וכמו שכותב הבעל שם-טוב על הפסוק (שיר השירים ה, ו): "נפשי יצאה בדברו", כי לכל אדם יש ניצוצי קדושה בנשמתו שצריך הוא לתקנם. והתיקון נעשה ע"י הדיבור, כי בדיבור אחד שמדבר, הוא מתקן ניצוץ אחד של הנפש. ולכל אדם יש קצבה של דיבור לכל חייו, וכאשר מסתיימת הקצבה שניתנה לו, הוא מסתלק לבית עולמו. ולכן, כל דיבור שהאדם מוציא מפיו שאינו טוב, מפסיד ח"ו מחייו. אבל אם מרבה לדבר בדברי תורה, מוסיף לו חיים, כמו שאמרו באבות (פ"ב משנה ז) מרבה תורה מרבה חיים. וזהו שכתוב "נפשי יצאה בדברו", כי החיים של האדם תלויים בדיבור שלו, ואם ח"ו הוא מדבר דברים בטלים ולשון הרע וכיוצא, מסתלק ממנו חיותו וימיו מתקצרים ח"ו. נמצא, שנפשו יוצאת ממנו ע"י דיבורים אסורים.

העליון מתקן

אמנם, ע"י שמירת הלשון - יכול האדם לתקן גם את פגם הברית, והרמז לכך ממה שכתבו רבותינו בפרק "הבית והעליה" (בבא מציעא קז, א): "כי משי מיא עילאי - אזלי ומזקי לתתאי. מי מתקן? רבי חיאי בר אבא אמר: העליון מתקן, וכו'. [וכאשר ישנה דליפה של מים מהקומה העליונה לתחתונה, על העליון לתקן את הנזק] נמצא, שהפה שהוא העליון מתקן את ברית המעור שהוא התחתון. ולכן, העיקר הגדול לשמור את הפה הוא ברית הלשון.

וכך פירש הקדוש רבי דוד אבוחצירא ה"ד: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", אם תעשו את ל"י - שהוא ר"ת: לשון יסוד - מקודשים, אז אני אשכון בתוך עם ישראל.

זהירות למול בתחילת היום ולא להתעכב

"וַיְהִי בַדְרֹךְ בְּמִלּוֹן וַיִּפְגְּשׂוּהוּ יְהוָה וַיִּבְקֶשׂ הַמֵּיתוֹ" (ד, כד)

חביבה מילה שלא נתלה משה עליה אפילו שעה אחת לפיכך כשהיה בדרך ונתעסק במלון ונתעצל למול לאלעזר בנו מיד ויפגשוהו ה' ויבקש המיתו, את מוצא מלאך של רחמים היה ואף על פי כן ויבקש המיתו (מד"ר פ"ה אות ח).

א. כל היום כשר למילה אלא שזרזין מקדימין למצוה ומלין מיד בבוקר (שר"ע י"ד רסב סעיף א).

ב. מי שבאפשרותו למול את בנו בבוקר אך שלא ברוב עם, ואם ימתין וימול בצהרים יבואו קהל רב והמצווה תהיה ברוב עם, מכל מקום עדיף שיעשה המילה בבוקר מוקדם דקיימא לן להלכה שמעלת זרזים מקדימים למצוות עדיפא ממעלת ברוב עם הדרת מלך (יבי"א ח"ב י"ד יח).

ג. ומכל מקום אם כשימול בבוקר לא יהיה לו מנין עדיף שימתין וימול בצהרים במנין, כי יש חשיבות בהשתתפות מנין במצות המילה (שם אות ה).

האם האשה כשרה למול

"וַתִּקַּח צִפְרָה צֹר וַתְּכַרֵּת אֶת עֶרְלַת בְּנֵיהָ" (ד, כה)

בגמרא מסכת עבודה זרה נחלקו, רב סבר שאין אשה כשרה למול ורבי יוחנן סבר אשה כשרה למול, והקשתה הגמרא, למי שסובר שאשה לא כשרה הרי כתוב "ותקח ציפורה צר" שעשתה זאת על ידי שליח אבל לא בעצמה, ואבעית אימא שהיא התחילה אבל משה רבנו גמר (ע"ז דף כז ע"א).

א. בשו"ע (י"ד רסד, א) פסק: הכל כשרים למול אפילו עבד אשה וקטן וכו', ע"כ. והרמ"א כתב: ויש אומרים דאשה לא תמול, וכן נוהגין להדר אחר איש, עכ"ל. ועל כן למעשה רק במקום שאין איש שיוודע למול יכולין למול על ידי אשה.

מכה או מרים יד על חברו אם נפסל לעדות

"וַיֹּאמֶר לְרִשְׁעֵי לְמַה תִּכֶּה רֵעֶךָ" (ב, יג)

אמר ריש לקיש המגביה ידו על חברו אע"פ שלא הכהו נקרא רשע, שנאמר ויאמר לרשע למה תכה רעך, למה הכית לא נאמר אלא למה תכה, אף על פי שלא הכה נקרא רשע (סנהדרין דף נח ע"ב).

א. פסק הרמ"א בהלכות עדות (ח"מ לד, ד) וזה לשונו: המגביה ידו על חבירו להכותו פסול לעדות מדרבנן, ע"כ. וכתבו האחרונים שכן נראה גם דעת השו"ע שהביא דין זה בבית יוסף (עיני עדות איש פ"ב עמוד רצז).

ב. ומזה נלמד קל וחומר שהמכה בפועל את חברו שנקרא רשע ונפסל לעדות ומה גם שעובר בב' לאוין.

ג. ומכל מקום למעשה כיום נראה שהמכה וכו"ש אם רק הרים יד להכות לא נפסלו אלא אם כן התרו בהם ואמרו להם שעי"י זה נקראים רשעים ונפסלים, משום שהמון העם לא יודעים חומרת הדבר ושעי"י זה נפסלים לעדות (עדות איש פ"ב א, ב).

ד. אבל המכה את אשתו חומרתו ידועה לכל ועל כן נפסל לעדות גם בלא התראה (שם אות ד).

אף הפשוטים ביותר, מאירים הם ככוכבים

"וְאֵלֶּה שְׁמוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הַבָּאִים מִצְרַיִם" (א, א)

כתב רש"י (כאן, ומקורו מתנחומא ישן שמות ב') וזה לשונו, אף על פי שמנאן בחייהן בשמותם, חזר ומנאן במיתתן, להודיע חיבתן, שנמשלו לכוכבים שמוציאן ומכניסן במספר ובשמותם, שנאמר (ישעיה מ, כו) המוציא במספר צבאם לכולם בשם יקרא. עד כאן.

כלומר הסיבה שבנוסף למנין שנמנו בני ישראל בפרשת ויגש (בראשית מ, ח), שוב נמנה מנין יורדי מצרים, לפי שבני ישראל חביבים על ה', ודבר החביב מוניס אותו שוב ושוב, וכפי שנמצא בכוכבים שהקדוש ברוך הוא מונה אותם כשמוציאם להאיר בלילה, ושוב בבוקר כשמכניסם.

בדרך רמז ביאר מורנו ראש הישיבה הגאון רבי יהודה צדקה זצ"ל, את עומק המשל שנמשלו בני ישראל לכוכבים, כמו שהכוכבים נראים לנו קטנים מאוד, ולפי האמת הם גדולים עד מאוד, וישנם כוכבים רבים הגדולים פי כמה וכמה מכדור הארץ, וכמו שידוע שהשמש גדולה מכדור הארץ פי מליון ושלוש מאות אלף, ויש כוכבים הגדולים מהשמש פי מאה ויותר, ובכל זאת הם נראים לעינינו כמו נקודות אור קטנות בשמים, כן היהודים, על אף שלמראית העין הם נראים פשוטים, ולא נראית גדולתם בעולם הזה, אבל למעשה הם מאירים את העולם ואנשי ענק הם, ומאחורי כל אחד ישנו אור המאיר למרחקים לארץ ולדרים עליה ברחמים.

רמז נפלא למסירות נפש בקריאת שמע

"וַיִּפֶן כֹּה וְכֹה וַיִּרְאֵ כִּי אֵין אִישׁ" (ב, יב)

בספר נפש דוד (טבל, שמות דף ט"ז ע"א, נדפס תרל"ח) הביא רמז נפלא למה שכתב הזוהר הקדוש (שמות דף יב ע"ב) ויפן כ"ה וכו"ה - ראה משה רבנו באותם נ' אותיות שמייחידים ישראל בכל יום שמע ישראל פעמיים ויש בהם כ"ה וכו"ה פעמים ע"כ. והנה גם בפסוק "ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד" יש כ"ה אותיות [עם הכולל]. וידוע שהאדם צריך למסור את נפשו על קידוש ה' במילה אחת (כמבואר בזוהר משפטים דף קט ע"א, ובצו דף לג ע"א ובהקדמת תיקוני הזוהר דף י"ב ע"א), ויוצא א"כ שהאדם מוסר נפשו בין פסוק שמע ישראל, לפסוק ברוך שם כבוד מלכותו.

והנה דבר זה נרמז בפסוקנו "ויפן כ"ה וכו"ה", כשהאדם "פונה" בין פסוק שמע ישראל שיש בו כ"ה אותיות, לבין פסוק ברוך שם כבוד מלכותו, שגם בו ישנם כ"ה אותיות, אז צריך ל"וירא כי אין איש", שעל האדם להרגיש שהוא לא איש, דהיינו שימסור נפשו על קידוש ה' ויבטל את עצמו ביטול גמור ושלם.

חינוך הילדים

"וַיֹּאמֶר אֵלָיו ה' מַה זֶה בַּדְרֹךְ וַיֹּאמֶר מִטָּה. וַיֹּאמֶר הַשְּׁלִיכֵהוּ אַרְצָה וַיִּשְׁלַכֵהוּ אַרְצָה וַיְהִי לְנַחֵשׁ וַיִּנְסֵ מִטָּה מִפְּנֵיו" (ד, ב-ג)

שמעתי ממורנו ורבנו החכם השלם כמוהו"ר יוסף עדס זצ"ל, פירוש פסוק זה בדרך מוסר. "מזה", נכתב מחובר, מפני ש"מזה" עולה בגימטריא "בן". כאן רמז הקדוש ברוך הוא למשה, שאת הבנים צריך לשמור עליהם שלא יחטאו חס ושלום. וכיצד ישמרו? על ידי "מטה", דהיינו כשמחנך אותם לעבודת ה', ומכה אותם בעת הצורך. ושאינו עושה כן, אלא נותן להם לעשות כרצונם, ונוהג בהם בבחינת "וישליכהו ארצה", דהיינו שנותן בידם שיעשו כחפצם דברים ארציים, לבסוף חס ושלום יכול לצאת מהם "ויהי לנחש". ולא זו בלבד אלא, "וינס משה מפניו", אז אפילו האבא כבר יפחד ממנו.

סגולות ללידה קלה

ג. למקשה לילד, יאמר באזנה מזמור יט' בתהילים "למנצח... השמים מספרים" וכשיגיע לפסוק "והוא כחתן יוצא מחופתו" יכוין שהתינוק יצא עתה מרחם אמו שנקרא עתה חופתו לחיים טובים ושלום. ויחזור על הפסוק שבע פעמים וימשיך המזמור (מרבניו יצחק כדורי זיע"א).

אלימלך וסה"ק אור החכמה או רזיאל המלאך (הלכה למשה). ויניח הספר תחת הכר ולא תחת ראש האשה (דברי מלכיאל ח"ה סי' קסו תוב"ד בתורת היולדת פ"ל).

ב. למקשה לילד ילחש באזנה מזמור "יענך ה' ביום צרה" (מדרש תלפיות ענף יולדת).

א. נתפשט המנהג ליתן ספר מכורך תחת ראש האשה שאחזוה צירי לידה, ונוהגים להניח ספר קדוש נועם

רבי אברהם פלאג'י – נג' טבת

הגאון העצום רבי אברהם פאלאג'י זצ"ל נולד בשנת התק"ע (1810). בבית הגדול מלא תורה ויראה לאביו רשכבה"ג הגאון רבי חיים פאלאג'י זצ"ל והוא היה בנו בכורו וממלא מקומו לאחר פטירתו.

עוד משחר נעוריו בוציא מקטפיה ידיע ונתברך בתורה ויראה כמעשה אבותיו הקדושים בעיר המהוללה איזמיר שבטורקיה אשר נמצאו בה כמה ישיבות גדולות בתים מלאים ספרי דבי רב ובתוכם שמה ישבו רבנן ולומדים כל ימי השבוע ואין לך מבוי שלא ימצא בה ישיבה גדולה בית מלאה ספרים (כף החיים סימן כ' אות יג) עוד בה יראת השם וקיום המצוות ואין שום אחד שנחשד על חילול שבת ולפעמים כאשר אירע ח"ו אחד מעיר שבא לידו בשוגג חילול שבת ותגעש ותרעש הארץ ונעשה חרדה בכל העיר והחוטא תכף ומיד מקבל עליו תקון וכו' (צואה מחיים אות סו) ואף בעלי בתים שבה מלאים מצוות ומעשים טובים ומי שיש בידו להחזיק ת"ח מקדוש מקום מיוחד בביתו ליישבת תלמידי חכמים וישיבות הללו הגיע מספרם בזמן רבי חיים פאלאג'י לשלשים ושבעה (משא חיים מערכת ב' אות ו) ואחר כך עלה קרוב לחמישים

(עדות בנו רבי יוסף פאלאג'י בספר תלקט בחיים דרוש לא להספד) ואף העיירות אשר סביבות איזמיר קרוב לעשרה עיירות הנזכרים בספרי רבי חיים והרב המחבר לרוב היו נסמכים ונשענים על הוראותיה ומנהגיה כי משם תצא תורה ועל כל צרה שלא תבא עליהן איזמיר היא עזרם בגופם ובממונם (רוח חיים ח"א ח"ד סימן רבב אות ב) ותקנות גדולות יש בה שלא יש כמוהם בשאר ערי ישראל (משא חיים מערכת ב' אות ו) ואחר כך עלה קרוב לחמישים

(עדות בנו רבי יוסף פאלאג'י בספר תלקט בחיים דרוש לא להספד) ואף העיירות אשר סביבות איזמיר קרוב לעשרה עיירות הנזכרים בספרי רבי חיים והרב המחבר לרוב היו נסמכים ונשענים על הוראותיה ומנהגיה כי משם תצא תורה ועל כל צרה שלא תבא עליהן איזמיר היא עזרם בגופם ובממונם (רוח חיים ח"א ח"ד סימן רבב אות ב) ותקנות גדולות יש בה שלא יש כמוהם בשאר ערי ישראל (משא חיים מערכת ב' אות ו) ואחר כך עלה קרוב לחמישים

(עדות בנו רבי יוסף פאלאג'י בספר תלקט בחיים דרוש לא להספד) ואף העיירות אשר סביבות איזמיר קרוב לעשרה עיירות הנזכרים בספרי רבי חיים והרב המחבר לרוב היו נסמכים ונשענים על הוראותיה ומנהגיה כי משם תצא תורה ועל כל צרה שלא תבא עליהן איזמיר היא עזרם בגופם ובממונם (רוח חיים ח"א ח"ד סימן רבב אות ב) ותקנות גדולות יש בה שלא יש כמוהם בשאר ערי ישראל (משא חיים מערכת ב' אות ו) ואחר כך עלה קרוב לחמישים

ובשריפה הגדולה אשר שרף ה' בשנת התר"א באיזמיר שם היו למאכולת אש כתבי יד שו"ת וחידישי הלכות ואגדות מקדמונים ומאחרוני הזמן כגון ספרי רבי אליהו הכהן מאיזמיר ורבי יעקב פלאג'י ועוד, חבל על דאבדין ולא משתכחין (עיין היטב בספר "פדה את אברהם" מערכת ס' אות ב; ודוק).

ולמוהר"ח פלאג'י נשרפו נ"ד חיבורים וכאשר העיד בחיבוריו שיוירי ברכה, ובהיותו יושב קמיה סבו החק"ל ואביו סידר אר"ש שיסה על מסכת מציעא מתחילה ועד סופה בשם והיתה למאכולת אש (עיני כל חי ת"ג ע"א) ואף סידר שו"ת על ד' סורים ושולחן ערוך ונשרף (עיני חיים ביד סימן צח והקדמת רות חיים) ונמצאו שם תשובות לאלפים ורבבות ועוד חידישי תורה בכמה מסכתות בעיון נמרץ בבלי וירושלמי. ופירוש על כל התנ"ך ודרושים וספרי מוסר על שלשים ועל רבעים וקונטרס כללי הש"ס והפוסקים וחיבור ביאורים על מדרש רבא ותנחומא ותנא דבי אליהו וזכרונות על זוהר הקדוש וחיבור על ספר החינוך ודיני ספר תורה (עיני הקדמתו לספר חיים).

המוצא להחזיר את האבידה לבעליה שהתורה לא תלתה חיוב זה בהפסד שיהיה למאבד אם לא ישיבו לו את האבידה אלא בכל מקום שהאבידה עצמה שווה פרוטה חייב להחזיר (שו"ת חלקת יעקב חו"מ סי' כ"ב).

שאלה: אני נוהג ב"ה להפריש מידי חודש מעשר כספים, האם אני יכול לקזז מתוכם את ההוצאות עבור ילדי הגדולים שאיני חייב מהדין לפרנסם? תשובה: מותר לקזז מדמי המעשר את פרנסת ילדיו שמעל גיל 6, והיותר טוב שיטנה מראש לפני שיכנס לו המשכורת שיוכל לעשות במעות המעשר כל מצווה שירצה כפי ראות עיניו (שו"ת ציץ אליעזר ח"ט סי' א', יח"ד ח"ג סי' עו).

שאלה: האם אני יכולה לרסק בננה בשבת ולהשאיר לילדה הגדולה שלי שתאכיל את התינוקת כשתתעורר משנתה? תשובה: מותר לרסק בננה רק כדי להאכיל את התינוקת תיכף ומיד לאחר הריסוק, אבל אסור להניח לאחר שהתינוקת תתעורר משנתה, דהוי כדן טוחן לאחר זמן, שלדעת השו"ע עובר באיסור תורה (עיין חזון עובדיה שבת ד' עמ' רנה והלאה, ומשם בארה).

שאלה: האם מותר לקחת כדור אלרג'י / טלפסט בשבת? תשובה: אדם הסובל מאלרגיה אינו מוגדר בהלכה כחולה שאין בו סכנה, אלא כמתחזק והולך כבריא, ולכן אין לו ליטול כדור טלפסט בשבת (שו"ע סי' שכח ס"א, עיין חזון עובדיה שבת ג' עמ' שנו, שיש להקל ליקח אקמול במצטער הרבה, ונראה שאינו דומה לאקמול ודו"ק).

[הרבנים המשיבים: הרה"ג רועי לביא, הרה"ג שלמה חיים אלימלך, הרה"ג משה בנזרי, הרה"ג עובדיה יוסף בן שלום והרה"ג ינון שמש]

תעניות שובני"ם

כבר מזמן הראשונים מובא שהיו נוהגים להתענות בימים אלו, וכמו שכתב בספר לקט יושר (לרבי יוסף בן משה, היה תלמידו של מהר"י איסרלן בעל התרומת הדשן) "וזכורני שהמנהג באושטריך בשנת העיבור, מתענים ח' תעניות ומתחילים פרשת שמות ביום ה' ואח"כ בכל יום ה' עד פרשת תצוה, וסימן לאלו התעניות שובני"ם ת"ת ובכל שנת העיבור הרב והקהל מקבלים אלו התעניות בחצר בית הכנסת בשבת ויחי וכו' יעו"ש. וע"ע בספר המנהגים להרב אייזיק טירנא מנהגי מהר"ש לרבי שלום רבו של המהרי"ל.

רבינו האר"י ז"ל גילה שבכל חטא שאדם חוטא, הוא פוגם בעולמות העליונים, ומונע השפע הראוי להגיע אליהם, וכיון שכל עולם ועולם למעלה נקרא בשם קדוש, על כן אדם החוטא בחטא הפוגם באותו עולם, תיקונו הוא שיתענה לפי האותיות או גימטריא של אותו השם קדוש, שהוא שמו של אותו העולם שפגם בו על ידי חטאו.

ע"פ זה סידר רבינו האר"י ז"ל מספר הצומות והתעניות לכל עוון ועוון, כי על ידי כן מתקן האדם נפשו, ותחת כי הרבה פש"ע ומנע השפ"ע מהעולמות העליונים, עתה על ידי תשובתו ותעניתו הרי הוא מתקן ועל ידי כן ניצול מעונש המוכן לו כנגד עוונותיו.

וכתב רבינו יוסף חיים בשו"ת תורה לשמה (סימן תיד) "והנה רבינו האר"י זצ"ל אשר גילה מספר הצומות וסדרי התיקונים, הנה כל אלו הם סדר התשובה, כי הוא ז"ל מסר סדר תשובה במספר הצומות האלו השייך לכל נפש, בין אם תהיה נפשו עליונה בין אם תהיה תחתונה, בין קטנה בין גדולה, מכל בחינה שיהיה אם יעשה זה הסדר שגילה רבינו ז"ל, יצא האדם י"ח תשובה בזה, וה"ז חשיב עשה תשובה שלימה, ואין בה שום ספק, כי זה הסדר שגילה רבינו ז"ל הוא דבר השווה לכל נפש, שכל העושה זה התיקון נכון לבו בטוח שעשה תשובה שלימה על אותו עון.

מיהו מי שהוא תש כח ואינו יכול לעשות סדר זה שגילה רבינו ז"ל, והתענה מעט ימים דוקא, או לא התענה רק התוודה ובכה ונתחרט חרטה גמורה, אפשר שהקב"ה יתרצה בתשובתו זאת ויחשבנה לו תשובה שלימה ומעליא, אבל מי עלה שמים וירד שייגיד לו שהקב"ה קבל תשובתו בשלימות ואין צורך לו עוד לעשות תיקון, משא"כ העושה סדר התיקון שגילה רבינו האר"י זצ"ל זה נכון לבו בטוח שסיפק לו התיקון הזה."

חסד של אמת

סיפור מדהים ומרטיט שהתרחש בעיר פרשבורג: מסופר על סוחר עשיר, שמדי ערב היה ניגש לבעל ה"כתב סופר" ומוסר לידו את הפדיון היומי מרווחיו.

כאשר נפטר הסוחר, המשיכה אלמנתו במנהג והייתה מביאה בכל יום את המעשר מפדיון היום. היא ביקשה שתמורת הפדיון יאמרו בישיבה קדיש לעילוי נשמת בעלה הסוחר ואף ילמדו משניות המסוגלות לפעול רבות למען הנפטר. (משנה זה אותיות נשמה) האישה לא הסתפקה בכך, היא הוסיפה וביקשה כי יאמרו קדיש גם לזכות נשמות גלמודות שאין מי שיגיד קדיש לעילוי נשמתם.

האלמנה התמידה במנהגה זה, אך לאחר תקופת מה נשבר מטה רגלה לחמה. האלמנה לא הייתה מסוגלת לתת יותר "מעשר" לשיבה. על כל פנים, האברכים המשיכו לומר קדיש כרגיל. הרי הפסקת התרומה לא הייתה מרצון. לא הכול ידעו על מצבה הכלכלי הקשה של האלמנה. יום אחד הגיע אליה שדכן שלא ידע על מצבה הכלכלי הקשה ושאל מה סכום הנדוניה שהיא מוכנה לתת עבור כל אחת מחמש בנותיה הבוגרות. האלמנה נבוכה, אך לא שלחה את השדכן ריקם' היא בקשה ממנו לשוב אליה בעוד כמה ימים ואז היא תוכל בעזרת השם לענות לו תשובה.

האלמנה ראתה רק פתח תקווה אחד. היא פנתה לראש הישיבה ושיתפה אותו בדאגותיה. עוד היא מדברת בקול חנוק ובעיניים דומעות, נשמעה נקישה בדלת, ואל החדר נכנס אדם גבה קומה ואציל מראה ולהפתעתם פנה דווקא אל האלמנה ואמר: "אני יודע את מצוקתך הגדולה ויש לי הצעה עבורך".

ראש הישיבה זקף עיניים, וכן גם תלמידו, רבי יוסף חיים זוננפלד, ששהה בחדר באותה שעה.

האיש המשיך ואמר: "אני יודע שיש לך חמש בנות, נכון?" האלמנה השיבה בחיוב. "לפי החישוב וההערכה שעשיתי נראה לי שאת זקוקה לסכום של עשרת אלפים כתרם כדי לתת נדוניה לכולן. אך זקוקה את בנוסף, לסכום של עשרת אלפים כתרם עבור מחייתך, ולכן אני אכתוב לך המחאה בסכום של עשרים אלף כתרם." כתב האיש את המחאה וביקש מהנוכחים...

"אנא, הוסיפו גם אתם את חתימתכם על זו שלי וזאת תהיה העדות שלכם שאני אמנם חתמתי על המחאה. בנוסף הביאו אלי את פנקסכם ובו אחתום את שמי לאישור נוסף". הוא פנה אל האישה ואמר: "אבקש ממך לגשת מחר אל הבנק הממשלתי ולפדות את המחאה." והאיש יצא.

למחרת, עשתה האלמנה ההמומה כדבריו. היא נגשה לבנק והציגה את המחאה לפקיד הפקיד ידע שסכום כזה גדול דורש אישור מהמנהל, וביקש מהאישה להמתין.

משראה המנהל את החתימה נפל והתעלף. בבנק קמה מהומה והאלמנה נדרשה להמתין בחדר צדדי ולא לצאת עד לבירור התעלומה. לאט לאט התאושש מנהל הבנק הוא ישב כשראשו בין ידיו ואז שאל את הפקידים: "מי הביא את המחאה הזו?"

נאמר לו שאישה אחת הביאה את המחאה. הוא ביקש לקרוא לה מיד, וכשנכנסה האלמנה שאל אותה המנהל: "איך הגיע המחאה זו לידך? אמרי את אמת ואל תחששי".

"אין לי מה לחשוש", אמרה האלמנה וספרה את סיפור המעשה. הנוכחים לא האמינו לאישה והעלו חיוך לגלגני, אך המנהל נראה רציני ושאל את האישה האם תוכל לזהות את האיש שמסר לידה את המחאה ע"י תמונה. האישה אמרה שהיא סבורה שהיא כן תוכל לזכור את אותו אדם. המנהל שלח שליח לביתו והורה לאשתו שתביא כמה תמונות. הוא פרס על השולחן כמה תמונות וביקש מהאישה לזהות את האדם שנתן לה את המחאה מתוך התמונות.

האישה זיהתה בקלות את התמונה והצביעה עליה.

התרגשותו של המנהל גברה. נכנסו השליחים שאמורים היו לאמת את החתימות, ראש הישיבה ור' יוסף חיים זוננפלד. הרבנים אמרו כי זו חתימתם, והמעשה ארע בנוכחותם. המנהל נשם נשימה עמוקה ואמר לנוכחים: "איש זה שראתה הגברת הזו הוא אבי המנוח... אבי היה מנהל בנק לפניי והוא נפטר לפני עשר שנים... אני בעוונותי לא אמרתי קדיש אחריו.

אתמול בלילה נגלה אלי אבי בחלום ואמר לי שהוא כתב לזכות גברת זו המחאה על סך עשרים אלף כתר. הוא הסביר שהוא עשה זאת בזכות דאגתה של האישה שיאמרו קדיש אחריו ושהיא פדתה אותו מרדת שחת...

אבי ציווה עלי לכבד את המחאה, ולא - רע ומר יהיה גורלי. הייתי מזועזע מן החלום אבל אמרתי בלבי 'חלומות שווא ידברו' עד שהחלום התממש לנגד עיני...

כמובן שאכבד את המחאה ואוסיף עליה עוד סכום נכבד ביותר!" מנהל הבנק חזר בתשובה שלמה, וכמובן, שהאלמנה זכתה לחתן את חמש בנותיה, מצבה הכלכלי שופר עד בלי היכר ושוב היא חזרה להתיצב מידי ערב בבית ראש הישיבה ובידיה הפדיון היומי, כבעבר. (אמונה שלמה)

להלן זמני תעניות
השובבי"ם בישיבתנו
לשנת התשפ"ג

תיקון היסוד	1
יום חמישי י"ט טבת (12.1) בשעה 12:30 בדיוק	
תיקון ...	2
יום חמישי כ' טבת (19.1) בשעה 12:30 בדיוק (יטבול ביום התענית שבע טבילות במים קרים כנגד שבעה נחלי המלכות)	
תענית דיבור	3
יום שלישי ב' שבט (24.1) בשעה 08:00 בדיוק	
תיקון ...	4
יום חמישי ד' שבט (26.1) בשעה 12:30 בדיוק	
הילולת הרש"ט	5
יום שלישי ט' שבט (31.1) בשעה 18:00	
תיקון ...	6
יום חמישי י"א שבט (2.2) בשעה 12:30 בדיוק (יטבול ביום התענית י"ט טבילות במים קרים לתקן מה שפגם בחמשה שמות אדנות ובשבעה שמות מ"ה ובשבעה מלכים שהם שבע פעמים אדם)	
תיקון ...	7
יום חמישי יח' שבט (9.2) בשעה 12:30 בדיוק (יטבול ביום התענית תשע טבילות במים קרים כנגד תשע אותיות דשלושה אלפ"י דקס"א)	
תיקון היסוד והעוונות הכללי	8
יום חמישי כה' שבט (16.2) בשעה 12:30 בדיוק	

לפרטים נוספים ולמסירת שמות
ניתן לפנות למשרדי הישיבה
02-624-9000